

Vijfdaagse training Haptisch beeldend werken voor professionals op de Folkshegeskoalle Skylgerlân Terschelling 5 -10 juli 2020

Programma:

Vijfdaagse workshop bestaande uit 8 dagdelen van zondagavond tot en met vrijdagochtend.

Contact uren 25 uur (excl pauzes). Maximaal aantal deelnemers 8-10.

Logies en verblijf in de Volkshogeschool.

Zondagavond

Kennismaking en introductie *Geführtes Zeichnen*

In de door Maria Hippus-Gräfin Dürckheim ontwikkelde methodiek van het *Geführtes Zeichnen* (Loomans 1991: 162-180, Boschloo en Demmers in Schweizer 2009: 353-357), ook wel "Geleid Tekenen" genoemd, staat het werken met de handen en het volgen van de innerlijke impuls via de handen centraal.

Deze methodiek komt in verschillende toepassingen terug in het workshopaanbod van deze 5-daagse training.

Tijdens de praktijk van het werken met cliënten als beeldend therapeut en beeldend kunstenaar ben ik in de loop der jaren geboeid geraakt door het 'weten van de handen.' Het luisteren naar of volgen van de handen in het beeldend werken leidt tot een beeldende expressie, die in de uitdrukkingvorm heel direct is, dit in tegenstelling tot de meer bedachte vormen. Door met de ogen dicht de eigen handen en tekenbeweging te volgen komt men dichterbij zich/haarzelf, de eigen beweging, en de ervaring van een directe gevoelsreflectie. In dit onderdeel een kennismaking met deze methode (19.00 -21.30).

Dinsdagochtend

Werken naar de waarneming vanuit een haptische, tastzintuiglijke benadering.

Op de dinsdag staat het werken naar de waarneming centraal in een beeldende uitwerking vanuit verschillende gezichtspunten: verrassend, dynamisch en meer verstild. Een werkvorm die in de eigen praktijk van de deelnemers kan worden toegepast.

De werkvorm komt gedeeltelijk uit de creatief therapeutische benadering van de Beeldwaarneming (Schweizer 2009: 243-249) en krijgt in deze workshop aanvullend een haptische variant (Postma 2008: 10-17) waarbij de fenomenen van de tast in persensus en transensus nader worden toegelicht. Na de pauze staan we stil bij de toepassingen en mogelijkheden in de praktijk (10.00-13.00).

Dinsdagmiddag

Werken naar de waarneming: tastgevoel en het landschap.

Werken naar de waarneming leent zich goed om een aantal basisbegrippen uit de haptonomie te ontdekken en te ervaren. Het tekenen en schilderen naar landschap is deze middag het uitgangspunt. We gaan op locatie aan het werk en daarbij worden gerichte werkvormen aangeboden. Daarbij staan we stil bij een aantal fenomenen of wetmatigheden van de tast (Postma 2008: 10-17), zoals het doorvoelen (persensus) en het door de ruimte voelen (transensus). Het is niet de bedoeling om mooi of goed te (kunnen) tekenen, het gaat erom de eigen beweging in de richting van de omgeving en het materiaal, te verkennen. Bij de afronding wisselen we uit wat er in de omgang met cliënten en materialen te herkennen is (14.00-17.30 uur).

Woensdagochtend

Werken in en met het 't Tijdloze Uur.

't Tijdloze Uur is de titel van het boek van Michiel Czn. Dhont; daarin beschrijft hij, naast de methodiek, verschillende beeldende werkvormen en toepassingen. Dhont gaat uit van een creatief

leer /groei model (Vergelijk: Dhont 2000: 112-118; LeDoux 2002: 85 e.v.).

De oefeningen zijn gericht op het stimuleren van de integratie van cognitieve, emotionele en sociale intelligentie. Het werken vanuit beweging en intuïtie staat daarbij centraal.

Het werken met de spontane letterlijke beweging van het lichaam, met name de handen, sluit in de praktijk goed aan bij een haptische, dus tastzintuiglijke benadering. In deze workshop wordt gewerkt in het platte vlak in een combinatie met muziek.

Aan de hand van de eigen ervaringen / casuïstiek bespreken we de verschillende toepassingen in de praktijk (10.00-13.00).

Woensdagavond

Atelier: beeldend werken naar keuze.

In de Atelier setting wordt naar keuze verder gewerkt aan het eigen beeldend proces vanuit een van de aangeboden werkvormen. Ter afronding is er tijd en ruimte voor reflectie en een gezamenlijke bespreking (19.30- 21.30).

Donderdagochtend

Geleid tekenen, deel 2: van krijt naar verf.

In deze workshop werken we van krijt naar verf, zodat de zintuigen ruim aan bod kunnen komen als de “spionerende voorposten van het lichaam” (Damasio 2010: 111). In het tweede gedeelte van de workshop staan we stil bij de toepassingen in de praktijk. Hiervoor kun je casuïstiek inbrengen (10.00- 14.00).

Donderdagmiddag: vrije tijd

Donderdagavond

Atelier: beeldend werken naar keuze.

Er kan doorgewerkt worden (op locatie naar keuze) ten behoeve van het eigen beeldend proces op een van de aangeboden werkvormen. Ter afronding is er tijd en ruimte voor reflectie en een gezamenlijke bespreking (19.30- 21.30).

Vrijdagochtend:

Evaluatie en afronding.

Terugblik en evaluatie van het eigen beeldend proces en de mogelijke toepassingen in het werken in de praktijk (10.00- 12.30).

Referenties

Damasio, A. R.(2010). Het zelf wordt zich bewust Hersenen, bewustzijn, ik. Amsterdam: Uitgeverij Wereldbibliotheek.

Dhont, M. Czn. (2000). ‘t Tijdloze Uur, 22 oefeningen ter bevordering van de integratie van de cognitieve, emotionele en sociale intelligentie. Arnhem: Lambo.

Elbrecht, C. (2006). Guided drawing. Rütte, Germany: Johanna Nordländer Verlag.

Hinz, L. D. (2009). Expressive Therapies Continuum, A Framework for Using Art in Therapy. New York: Routledge.

Geerling, S. (2014, niet gepubliceerd): paper “Het belang van Tastzintuiglijke ervaring en het verwoorden van die ervaring in de Beeldende Therapie, 'mijn hand weet het al” ” Master of Arts Therapies.

LeDoux, J. (2002). Synaptic Self, How Our Brains Become Who We Are. NY, New York: Penguin Books.

Loomans, Pieter (Hrsg.) (1991), Opus Magnum, Stufengang der Menschwerdung. Festschrift zu Ehren des 80. Geburtstag von Maria Hippus-Gräfin Dürckheim, Stuttgart Berlin Köln: Kohlhammer.

Lusebrink, V. B.(2010). Assessment and Therapeutic Application of the Expressive Therapies Continuum: Implications for Brain Structures and functions. Art Journal of the American Art Therapy Association. 27(4), 168-177.

Nicolai, N. (2008). Overdracht en tegenoverdracht bij vroegkinderlijke traumatisering'. Tijdschrift voor psychotherapie 6, 431-449.

Postma, G.A. (2008). Haptonomie, thema's uit de haptonomie en Gestalt. Leeuwarden/Groningen : Gea Nama.

Schweizer, C., Bruyn, J de., Haeyen, S., Henskens, B., Rutten-Saris, M., Visser, H.(Eds.)(2009). Handboek beeldende therapie, uit de verf. Houten: Bohn Stafleu van Loghum.

=====

(Capita selecta)

-Boschloo en Demmers in Schweizer (2009): "Twee Duitse methoden: *Geführtes Zeichnen en Arbeit am Tonfeld*" (H.5) 353-357

-Damasio (2010): "Een architectuur voor het geheugen" (H. 6) 155 -171.

-Elbrecht (2006): Foreword 11-16

-Geerling (2014, niet gepubliceerd): paper "Het belang van Tastzintuiglijke ervaring en het verwoorden van die ervaring in de Beeldende Therapie, 'mijn hand weet het al' " Master of Arts Therapies.

-Hinz L, (2009): (H. 4) "The sensory component of the expressive therapies continuum." 59-64.

-LeDoux (2002): "Learning domains": 'most systems in the brain can learn from experience, which means that the transition properties of their synapses can be altered by experience.' 85-89

-Postma (2014): "kleine geschiedenis" 10- 17

-Schweizer: (2009): "Reflectie" (H.2) 123-131